

Länsstyrelserna

Länsstyrelsens ansvar	45
Lagstöd för åtgärder inom betalningsväsendet under krigsförhållanden.....	46
Beskattnings, förtullning och folkbokföring under krig och krigsfara	48
Lagrum	48
Länsstyrelsens ansvar	48
Andra myndigheters befogenheter.....	48
Försäkringsverksamhet	49
Lagrum	49
Länsstyrelsens ansvar	49
Andra myndigheters befogenheter.....	49
Krigshandelslag	50
Lagrum	50
Länsstyrelsens ansvar	50
Skolväsendet under krig och vid krigsfara m.m.	51
Lagrum	51
Regler om tillämpning	51
Länsstyrelsens ansvar	51
Lagstöd för beslut om skolväsendet under krigsförhållanden	52
Statliga skolor under krig och vid krigsfara	54
Lagrum	54
Regler om tillämpning	54
Länsstyrelsens ansvar	54
Lagstöd för beslut om statliga skolor under krigsförhållanden	55
LEH – Hjälp mellan kommuner och regioner	56
Lagrum	56
Regler om tillämpning	56
Länsstyrelsens ansvar	56
Lagstöd för beslut enligt LEH.....	56
Arbetsförmedlingstvång	58
Lagrum	58
Länsstyrelsens ansvar	58
Styrning av Polismyndigheten	59
Lagrum	59
Länsstyrelsens ansvar	59
Lagstöd för styrning av Polismyndigheten.....	59
Lag om skydd mot olyckor	60
Lagrum	60
Lagstöd för beslut enligt LSO under höjd beredskap	60
Vägtrafikombud	61

Länsstyrelserna

Lagrum	61
Länsstyrelsens ansvar	61
Lagstöd för beslut om vägtrafikombud	61
Krigsveterinärverksamhet	62
Lagrum	62
Regler om tillämpning	62
Länsstyrelsens ansvar	62
Lagstöd för krigsveterinärverksamheten	62
Lagrum	63
Länsstyrelsens ansvar	63

Länsstyrelserna

Lagstöd för arbetsrättslig beredskap

[Arbetsrättsliga beredskapslagen \(1987:1262\)](#)

[Arbetsstidsförordning \(1982:901\)](#)

[Avtal om arbetstid under krigs- och beredskapstillstånd \(AKB\)](#)

Vid beredskapslarm tillämpas lagen omedelbart i sin helhet.

Kommer riket i krig, skall bestämmelserna i 5--9 §§ arbetsrättsliga beredskapslagen tillämpas samt 4 § arbetsstidsförordningen och AKB.

Regeringen får föreskriva att 5-9 §§ arbetsrättsliga beredskapslagen samt 4 § arbetsstidsförordningen helt eller delvis skall tillämpas från den tidpunkt som regeringen bestämmer

1. Om Sverige är i krigsfara,

2. Om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
Arbetsstid.F 4 §	Beslut om att den ordinarie arbetstiden ska vara högst 60 timmar i veckan	<i>Kommer riket i krig skall, när det behövs för att tillgodose totalförsvarets behov</i> <i>1. den ordinarie arbetstiden enligt 5 § arbetsstidslagen (1982:673) vara högst 60 timmar i veckan,</i> <i>2. bestämmelserna om mertid i 10 § arbetsstidslagen inte tillämpas, och</i> <i>3. veckovilan enligt 14 § arbetsstidslagen vara minst 24 timmar under varje period om sju dagar.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
Bilaga till arbetsrättsliga beredskapslagen gällande 4 § semesterlagen (1977:480)	Beslut om att arbetstagaren ska få ut semesterledighet till ett mindre antal dagar, lägst tio, om det behövs för att tillgodose totalförsvarets behov av arbetskraft	<i>En arbetstagare har rätt till tjugofem semesterdagar varje semesterår. Om anställningen påbörjas efter den 31 augusti under semesteråret, har arbetstagaren rätt till endast fem semesterdagar.</i> <i>Den rätt till semester som inte kan utnyttjas ska anses sparad till dess förhållandena medger att ledigheten utnyttjas. Efter överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare får sparad semesterrätt tas ut i form av semesterersättning.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
3 § AKB	Beslut om utökad ordinarie arbetstid	<i>Avtalet regleras bl.a. att den ordinarie arbetstiden för heltids- och deltidsanställda får uppgå till högst 60 timmar i genomsnitt per helgfri vecka. Beslut om utökad ordinarie arbetstid kan ske efter förhandlingar enligt 11 § MBL i dess lydelse enligt bilagan till beredskapslagen.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

		<p><i>För utförande av arbete enligt p 1 och 2 får avvikelser göras från bestämmelser om nattvila i 13 § arbetstidslagen eller i kollektivavtal. Som undantag från 15 § arbetstidslagen gäller att en arbetstagare ska ha minst 24 timmars veckovila. Se även 4 § arbetstidsförordningen (1982:901).</i></p>	
3 § 2 st AKB	Beslut om övergång från dagtidsarbete till natt eller skiftarbete och omvänt	<p><i>Arbetsgivaren får besluta om övergång från dagtidsarbete till natt eller skiftarbete och omvänt. Vid fastställande av utökad eller ändrad arbetstid ska ny lista upprättas.</i></p> <p><i>För utförande av arbete enligt p 1 och 2 får avvikelser göras från bestämmelser om nattvila i 13 § arbetstidslagen eller i kollektivavtal. Som undantag från 15 § arbetstidslagen gäller att en arbetstagare ska ha minst 24 timmars veckovila.</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

Länsstyrelsens uppgift vid höjd beredskap

Reglerna gäller i krig <i>eller</i> när regeringen beslutar att de ska gälla <i>eller</i> vid beredskapslarm.	
Beslut om att de ska gälla fattat datum: (t ex regeringsbeslut, beredskapslarm)	

Lagrum

Förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap

Länsstyrelsens ansvar

Länsstyrelsen ska som högsta civila totalförsvarsmyndighet inom länet verka för att största möjliga försvarseffekt uppnås.

Länsstyrelsen ska särskilt

1. samordna de civila försvarsåtgärderna,
2. verka för att sådan verksamhet hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna bedrivs med en enhetlig inriktning,
3. i samråd med Försvarmakten verka för att det civila och det militära försvaret samordnas, och
4. verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas.

Lagstöd för beslut enligt förordning om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
F. 7 §	Beslut om att meddela föreskrifter om verksamheten hos andra regionala eller lokala civila myndigheter med statliga förvaltningsuppgifter inom länet	<i>En länsstyrelse får meddela föreskrifter om verksamheten hos andra regionala eller lokala civila myndigheter med statliga förvaltningsuppgifter inom länet om den bedömer det nödvändigt för samordningen av försvarsansträngningarna.</i> <i>Observera att sådana myndigheter inte längre finns!</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 10 §	Beslut att överlåta åt en kommunal myndighet att i ett visst ärende eller i vissa grupper av ärenden på eget ansvar meddela beslut eller genomföra åtgärder	<i>Länsstyrelsen får överlåta åt en kommunal myndighet att i ett visst ärende eller i vissa grupper av ärenden på eget ansvar meddela beslut eller genomföra åtgärder som annars skulle</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

	som annars skulle vara länsstyrelsens uppgift	<p><i>vara länsstyrelsens uppgift, om föreskrifter i lag inte hindrar det.</i></p> <p><i>Beslutet överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt 40 § FL.</i></p> <p><i>Beslutet får verkställas omedelbart enligt 35 § FL om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Länsstyrelsen ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild,</i> <i>2. att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs, eller</i> <i>3. någon annan omständighet</i>	
F. 11 §	Beslut att tillhandahålla medel för en nödvändig åtgärd	<p><i>Om länsstyrelsen anser det nödvändigt att besluta om en åtgärd som det saknas medel för, och regeringens beslut inte kan avvaktas, får länsstyrelsen själv tillhandahålla de medel som behövs.</i></p> <p><i>En sådan utbetalning ska anmälas till regeringen så snart som möjligt.</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

När lagen om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. tillämpas förändras också förfarandet hos kommuner och regioner (L. 5-10 §§ och F. 3 §).

Lagstöd för ändrat förfarande hos kommuner och förvaltningsmyndigheter under höjd beredskap

[Lagen \(1988:97\) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.](#)

[Förordning \(1988:1215\) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.](#)

Vid beredskapslarm tillämpas lagen omedelbart i sin helhet.

Bestämmelserna i 5 - 37 §§ skall tillämpas om riket är i krig.

Är riket i krigsfara eller råder det sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara vari riket har befunnit sig, får regeringen föreskriva att 5 - 37 §§ helt eller delvis skall tillämpas från den tidpunkt som regeringen bestämmer.

Under den tid när 5 - 37 §§ tillämpas gäller dessa bestämmelser eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dem i stället för avvikande bestämmelser i någon annan lag eller författning.

Bestämmelserna i förordningen skall tillämpas i den utsträckning motsvarande föreskrift i lagen är satt i tillämpning.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
L. 13 § F. 9 §	Beslut om att fullmaktslagar ska träda i tillämpning	<i>Om Sverige är i krig och förbindelsen mellan länet och regeringen inte alls eller endast med avsevärda svårigheter kan upprätthållas eller omedelbara åtgärder annars måste vidtas får länsstyrelsen inom det område där förbindelsen brutits fullgöra de uppgifter, som enligt 8 kap. regeringsformen ankommer på regeringen samt besluta att en lag i visst ämne skall börja tillämpas.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 15 §	Beslut om att inte höra annan myndighet eller införskaffa särskild utredning som myndigheten normalt ska göra i ett förvaltningsärende.	<i>Om det i en lag eller annan författning i fråga om förvaltningsärenden av visst slag har föreskrivits att en myndighet skall höras eller att någon annan särskild utredning skall införskaffas och det är förenat med väsentliga olägenheter att låta utreda ett ärende på detta sätt, får ärendet utredas på något annat lämpligt sätt.</i>	<i>Tjänsteanteckning ska göras i ärendet där det framgår på vilket sätt det är förenat med väsentliga olägenheter att låta utreda ärendet på det normala sättet.</i>
L. 16 §	Beslut om att skjuta upp handläggning av ärende	<i>Om en part är ur stånd att bevaka sin rätt eller om det finns något annat hinder för utredningen till följd av krig eller krigsfara ska länsstyrelsen skjuta upp</i>	<i>Tjänsteanteckning ska göras i ärendet där det framgår att handläggningen skjuts upp/att</i>

Länsstyrelserna

		<i>handläggning av ett ärende som avser myndighetsutövning mot någon enskild. Kan ärendet utredas tillfredsställande, får det dock handläggas och avgöras, om det är av synnerlig vikt för en part att ärendet avgörs eller om det föreligger andra särskilda skäl.</i>	<i>handläggningen fortskrider pga att det är av synnerlig vikt för en part eller på grund av andra särskilda skäl.</i>
L. 33 §	Beslut om att för sent inkommet överklagande anses inkommet i rätt tid	<i>Har en skrivelse med överklagande kommit in för sent till en myndighet och kan det skäligen antas att laga förfall förelegat på grund av krig eller krigsfara, ska skrivelsen anses ha kommit in i rätt tid, om den kommit in inom tre veckor från det förfallet upphörde.</i>	<i>Tjänsteanteckning ska göras i ärendet där det framgår att skrivelsen inkommit senast tre veckor efter att det laga förfallet upphörde. Hanteras sedan som vanligt.</i>

Länsstyrelserna

Uttag – för förfogande

Uttag är ett sätt att förbereda förfogande i fredstid. Genom att ta ut egendom redan innan beredskapen höjs kan myndigheter planera sin krigstida verksamhet. Det ökar också förutsebarheten för enskilda som då blir varse att deras egendom kommer kunna förfogas över.

Vid beredskapslarm ska all uttagen egendom överlämnas till myndigheterna på en i förväg bestämd plats. Uttagning besparar alltså myndigheterna massa arbete när förfogandelagen blir tillämplig.

Har myndigheten inte gjort uttag i fredstid får förfogande ske genom förfogandelagen.

Det saknas dock regler om vilken behovsmyndighet som ska få uttagsrätten när fler än en myndighet vill ta ut samma egendom. Försvarsmakten har föreskriftsrätt enligt 30 § förordning (1992:391) om uttagning av egendom för totalförsvarets behov men någon föreskrift har inte tagits fram för fast egendom vilket leder till att länsstyrelsen behöver besluta utan vägledning. Det huvudsakliga syftet med bestämmelserna är dock att beslut ska fattas för totalförsvarets bästa, vilket får tjäna som vägledning.

[Förordning \(1992:391\) om uttagning av egendom för totalförsvarets behov](#)

[Förfogandelag \(1978:262\)](#)

Ska förberedas i fredstid.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
F. 1 § 1-2 st, 11 § och 29 § L. 63 §	Beslut om uttagande av mark och byggnader	<i>Beslut om uttagning får inte överklagas, F. 29 §.</i>	B9
F. 1 § 1-2 st, 23 § och 29 § L. 63 §	Beslut om uttagande av radioanläggning	<i>Uttagning av radioanläggningar skall grundas på uppgifter som finns i Post- och telestyrelsens register över sådana anläggningar. Förordning (1994:396). Beslut om uttagning får inte överklagas, F. 29 §.</i>	B9

Länsstyrelserna

Förfogande⁴

Reglerna gäller i krig <i>eller</i> när regeringen beslutar att de ska gälla <i>eller</i> vid beredskapslarm.	
Beslut om att de ska gälla fattat datum: (t ex regeringsbeslut, beredskapslarm)	
För att beslutet ska vara giltigt ska det -underställas riksdagen senast: (1 mån efter beslut fattades) -godkännas av riksdagen senast: (2 mån efter beslutet fattades)	

Lagrum

Förfogandelag (1972:262)

Förfogandeförordning (1978:558)

Länsstyrelsen kan fatta beslut om förfogande när förfogandelagen blir tillämplig. Beslut om förfogande ska tillgodose totalförsvarets eller folkförsörjningens ofrånkomliga behov av egendom och tjänster som inte kan tillgodoses på annat sätt. Förfogande får inte avse statens egendom.

Om ett uttagsbeslut redan finns kan mottagnade myndighet dock själv besluta om förfogande enligt 2 § förfogandeförordning (1978:558). Om förfogande för Försvarsmaktens räkning beslutar Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk enligt 1 § förfogandeförordning (1978:558).

Länsstyrelsen kan för annans räkning besluta om förfogande av följande egendom som finns inom länet:

1. transportmedel,
2. fastigheter och
3. radioanläggningar.

Regeringen kan fatta beslut om att länsstyrelsen också kan besluta om förfogande av annan egendom än ovan uppräknade samt förfogande av tjänster.

Länsstyrelsens ansvar

- Beslut om förfogande av transportmedel, fastigheter och radioanläggningar
- Besluta om dispositionsförbud
- Besluta om utbetalning av ersättning
- Beslut om värderingsnämnders antal och verksamhetsområde i länet
- Beslut om att utse ordförande, ledamöter, ersättare samt statens ombud för nämnden
- Besluta om god man för de fall avlämnade parter inte kan enas

⁴ Text med tillhörande beslutsmallar är framtagna av Länsstyrelsernas Krisjuridiknätverk (SALT)

Länsstyrelserna

Avlämningen

I det fall egendomen tas i anspråk med äganderätt för staten sker tradering när egendomen avlämnas eller på annat sätt kommer i statens besittning (t.ex. när nyckeln till en byggnad överlämnas). Observera att det är ägaren som ska se till att egendomen är i användbart skick för det ändamål den ska förfogas för.

När egendomen överlämnas ska mottagaren utfärda ett kvitto. Har länsstyrelsen tagit ut egendomen för någon annan ska denna myndighet lämna över en kopia på kvittot till länsstyrelsen.

Ska mottagande ske av t.ex. flera fordon från olika ägare kan det vara lämpligt att samordna mottagandet vid ett eller flera tillfällen med hänsyn till besiktningsförfarandet.

Överklagande

Beslutet om förfogande kan överklagas hos regeringen genom besvär.

Beslut om ersättning enligt taxa kan överklagas till lokala värderingsnämnden. Lokala värderingsnämndens överprövning kan ej överklagas.

Är lokal värderingsnämnd första instans för beslut om ersättning kan beslutet överklagas till riksvärderingsnämnd. Riksvärderingsnämndens beslut kan inte överklagas.

Lagstöd för förfogande

[Förfogandelag \(1972:262\)](#)

[Förfogandeförordning \(1978:558\)](#)

Vid beredskapslarm tillämpas lagen omedelbart i sin helhet.

Är riket i krig ska 4–6 §§ tillämpas. Regeringen får besluta att 4–6 §§ helt eller delvis ska tillämpas från tidpunkt som regering bestämmer

- 1. Om Sverige är i krigsfara*
- 2. Om det råder sådana utomordentliga förhållanden pga. Krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige varit i krig eller krigsfara och om det till följd av dessa förhållanden föreligger knapphet eller betydande fara för knapphet inom riket på egendom av vikt för totalförsvarets eller folkförsörjningen.*
- 3. Om det är nödvändigt att med hänsyn till försvarsberedskapen inkalla totalförsvarspliktiga till tjänstgöring med stöd av 4 kap. 7–8 §§ lagen om totalförsvarsplikt.*

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
L. 5 § F. 2 § F. 9 §	Beslut om förfogande av transportmedel	<i>Beslut om förfogande skall delges med den som förfogandet riktar sig mot.</i> <i>Beslut om förfogande skall tillställas länsstyrelsen i det län där den med förfogandet avsedda egendomen finns eller där den med förfogandet</i>	B4

Länsstyrelserna

		<i>avsedda tjänsten eller åtgärden skall utföras</i>	
L. 5 § F. 2 § F. 9 §	Beslut om förfogande av fastigheter	<i>Beslut om förfogande skall delges med den som förfogandet riktar sig mot.</i> <i>Beslut om förfogande skall tillställas länsstyrelsen i det län där den med förfogandet avsedda egendomen finns eller där den med förfogandet avsedda tjänsten eller åtgärden skall utföras</i>	B4
L. 5 § F. 2 § F. 9 §	Beslut om förfogande av radioanläggning	<i>Beslut om förfogande skall delges med den som förfogandet riktar sig mot.</i> <i>Beslut om förfogande skall tillställas länsstyrelsen i det län där den med förfogandet avsedda egendomen finns eller där den med förfogandet avsedda tjänsten eller åtgärden skall utföras</i>	B4
L. 6 § F. 2 §	Beslut om dispositionsförbud	<i>Om egendomen inte behöver tas i anspråk direkt kan länsstyrelsen ta ett förberedande beslut (dispositionsförbud). Ett förfogandebeslut måste dock fattas inom en månad från disp.beslutet.</i>	B5
F. 19 §	Beslut om antalet väderingsnämnder och dess verksamhetsområde i länet.	<i>Beslut ska tas efter samråd med Försvarmakten.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 20 §	Beslut om ordförande och övriga ledamöter i lokal väderingsnämnd, ersättare för dem samt statens ombud inför sådan nämnd	<i>Beslut ska tas efter samråd med Försvarmakten.</i> <i>Personer utses för max 3 år.</i> <i>Länsstyrelsen skall lämna riksväderingsnämnden en förteckning över lokala väderingsnämnder med uppgift om ledamöter, ersättare och statens ombud. Förordning</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 26 § F. 27 §	Beslut om utbetalning av ersättning	<i>Ersättning betalas ut av länsstyrelse som anges i 9 § andra stycket med</i>	<i>Finns ej,</i>

Länstyrelserna

		<p><i>iakttagande av 41-44 §§ förfogandelagen (1978:262).</i></p> <p><i>Innan utbetalning sker, skall länsstyrelsen i den omfattning som omständigheterna påkallar det utreda huruvida annan än den som förfogandet riktar sig mot har rätt till den med förfogandet avsedda egendomen.</i></p> <p><i>Nedsättning enligt 43 § andra stycket förfogandelagen görs, om inte överenskommelse om fördelning har träffats inom en månad från det beslutet om ersättning har vunnit laga kraft.</i></p> <p><i>27 § Ersättning som länsstyrelse har betalat ut på grund av förfogande för Försvarmaktens behov, har länsstyrelsen rätt att få tillbaka av Försvarmakten.</i></p> <p><i>Förordning</i></p>	<p><i>under utarbetande</i></p>
F. 16 § 2 st.	Beslut om att utse god man för de fall parter inte kan enas	<p><i>Besiktning ska förrättas av tre gode män, om inte annat följer av tredje stycket.</i></p> <p><i>Av de gode männen utses en av den för vars behov förfogandet görs och en av den som förfogandet riktar sig mot. Riktar sig förfogandet mot flera och kan dessa parter inte ena sig om vem som skall utses till god man eller vill en part inte utse god man, utses denne av länsstyrelse som anges i 9 § andra stycket. De sålunda utsedda gode männen utser den tredje</i></p>	<p><i>Finns ej, under utarbetande</i></p>

Länsstyrelserna

Lagstöd undanförel och förstöring

Lag (1992:1402) om undanförel och förstöring

Förordning (1993:243) om undanförel och förstöring

Vid beredskapslarm tillämpas lagen omedelbart i sin helhet.

Är Sverige i krig ska 5-10 §§ i lagen tillämpas.

Regeringen får föreskriva att 5--10 §§ skall tillämpas, om

1. Sverige är i krigsfara,
2. det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
F. 38 §	Planläggning av och andra förberedelser för undanförel av egendom i länet	Ska göras i fredstid	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 10 §	Planläggning av och andra förberedelser för förstöring av egendom i länet	Ska göras i fredstid	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 4 §	Beslut om föreläggande att medverka vid planläggning av undanförel	Ska göras i fredstid	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 11 §	Beslut om föreläggande att medverka vid planläggning av förstöring	Ska göras i fredstid	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 12 § F. 15 §	Beslut om ersättning		<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 5 §	Beslut om undanförel av egendom inom länet om förbindelse saknas eller endast med svårighet kan upprätthållas med regeringen.	<i>Ex. kulturföremål som är av vikt för rikets historia m.m.</i>	B6
L. 6 § F. 8 §	Beslut om att egendom inte får föras till egna länet		<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 12 §	Beslut om förstöring av egendom inom länet.	<i>Ex. en viktig byggnad som riskerar att hamna i motståndarens besittning som påverkar rikets försvar.</i>	B7
L. 10 §	Beslut att ta i anspråk mark, byggnader, transportmedel, material eller annat som behövs för att beslut om undanförel eller förstöring ska kunna verkställas.		B8

Länsstyrelserna

Lagstöd för utrymning, utflyttningsförbud och inflyttningsförbud

<u>Lag (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap.</u> <u>förordning (2006:639) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap.</u> <i>Lagen gäller endast under höjd beredskap. Vänta på att regeringen fattar beslut om höjd beredskap.</i>			
Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
L. 1-2 §§ F. 3 §	Beslut om utrymning och inkvartering	<p><i>Utrymning om: området blivit eller kan antas bli utsatt för stridshandlingar och utrymningen är nödvändig för att skydda befolkningen, eller</i></p> <p><i>Det i området behöver vidtas militära åtgärder av väsentlig betydelse och åtgärderna allvarligt försvåras om utrymning inte sker.</i></p> <p><i>Beslutet får inte överklagas 6 kap. 2 § L.</i></p> <p><i>Beslut enligt 2 kap. som meddelas under höjd beredskap skall gälla omedelbart om inte något annat bestäms i beslutet. L. 6:4</i></p>	B1
L. 6 § F. 4 §	Beslut om utflyttningsförbud	<p><i>Förbud om: de som uppehåller sig inom ett visst område att lämna detta om förflyttningen eller vistelsen utanför området allvarligt skulle försvåra åtgärder av väsentlig betydelse för totalförsvaret, eller vara förenad med uppenbar livsfara.</i></p> <p><i>Beslutet får inte överklagas 6 kap. 2 § L.</i></p> <p><i>Beslut enligt 2 kap. som meddelas under höjd beredskap skall gälla omedelbart om inte något annat bestäms i beslutet. L. 6:4</i></p>	B2
L. 7 § F. 5 §	Beslut om inflyttningsförbud	<p><i>Lst får meddela förbud för dem som inte är bosatta inom ett visst område att annat än tillfälligt uppehålla sig inom området, om en inflyttning allvarligt skulle försvåra åtgärder av väsentlig betydelse för totalförsvaret.</i></p> <p><i>Beslutet får inte överklagas 6 kap. 2 § L.</i></p> <p><i>Beslut enligt 2 kap. som meddelas under höjd beredskap skall gälla omedelbart om inte något annat bestäms i beslutet. 6 kap. 4 § L.</i></p>	B3

Länsstyrelserna

Andra aktörers ansvar

Kommuner har vissa uppgifter att utföra när ransoneringslagen gäller enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap 3 kap 3 § och förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap 8 §.

Lagstöd för ransoneringslag

Ransoneringslag (1978:268)

Vid beredskapslarm tillämpas lagen omedelbart i sin helhet.

Kommer riket i krig, träder 6-9 §§ i tillämpning.

Regeringen får föreskriva att 6-9 §§ helt eller delvis skall tillämpas från tidpunkt som regeringen bestämmer,

1. om riket är i krigsfara,

2. om det till följd av krig eller av krigsfara vari riket har befunnit sig eller av annan utomordentlig händelse föreligger knapphet eller betydande fara för knapphet inom riket på förnödenhet av vikt för totalförsvaret eller folkförsörjningen.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
L. 12 §	Ta emot ansökan om inlösen av förnödenhet	<i>Länsstyrelsen är inte utpekad som beslutsfattande myndighet utan det är regeringen eller den myndigheten regeringen bestämmer. Länsstyrelsen ska endast ta emot ansökan och skicka den vidare till regeringen.</i>	<i>Diariet för och sekretessflagga m OSL 30 kap 23 §. Skicka till regeringen eller annan utpekad myndighet.</i>
L. 34 §	Begäran att en uppgiftsskyldig tillhandahåller handelsböcker och andra affärshandlingar	<i>Det kan föreskrivas att de som i sin yrkesmässiga verksamhet hanterar den ransonerade förnödenheten ska lämna skriftliga uppgifter angående sin rörelse och föra de anteckningar som behövs för kontroll av föreskriftens efterlevnad. Om den förnödenhet som regleras är energi är var och en skyldig att lämna de uppgifter och göra de avläsningar som är behövliga för att regleringen ska genomföras. Länsstyrelsen får begära att en uppgiftsskyldig tillhandahåller handelsböcker och andra affärshandlingar för att kontrollera att lämnade uppgifter är riktiga och fullständiga. Länsstyrelsen bestämmer tid och plats för kontrollen.</i> <i>För att kunna genomföra en kontroll måste länsstyrelsen ha en delegationsordning som pekar ut vem eller vilka som utför kontroller enligt ransoneringslagen.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

LATHUND FÖR STABSCHEFER OCH STABSJURISTER

L. 35 §	Beslut om undersökning av kontor, fabrik, butik, serveringslokal, lagerlokal, ladugård eller annat utrymme eller förvaringsställe, som den uppgiftsskyldige råder över samt	<p><i>Om en uppgiftsskyldig inte låter länsstyrelsen utföra sin kontroll eller om det finns särskild anledning att kontrollera om uppgiftsskyldigheten har fullgjorts får länsstyrelsen besluta om undersökning.</i></p> <p><i>Undersökningen kan avse kontor, fabrik, butik, serveringslokal, lagerlokal, ladugård eller annat utrymme eller förvaringsställe som den uppgiftsskyldige råder över. Länsstyrelsen kan också besluta om omhändertagande av handelsböcker och andra affärshandlingar.</i></p> <p><i>Vid en sådan undersökning eller omhändertagande gäller samma regler för länsstyrelsen som för undersökningsledaren, åklagaren eller rätten vid en husrannsakan. Länsstyrelsen kan begära att Polismyndigheten bistår med handräckning om det behövs. (L. 35 §, Rättegångsbalken 28 kap)</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 35 §	Beslut om omhändertagande av uppgiftsskyldigs handelsböcker och andra affärshandlingar	<p><i>Vid undersökning och omhändertagande ska bestämmelserna i 28 kap. rättegångsbalken om husrannsakan gälla i tillämpliga delar. Myndigheten utövar då den befogenhet som vid husrannsakan tillkommer undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. Polismyndigheten ska lämna den handräckning som behövs för undersökningen och omhändertagandet</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 37 §	Beslut om att meddela föreläggande vid vite att fullgöra vissa skyldigheter enligt lagen	<p><i>Om ransoneringsbevis har återkallats ska innehavaren genast överlämna beviset till den myndighet som har återkallat det eller till en annan utpekad myndighet (L. 28 §). Så gäller även för så kallade flyttmingsbetyg till utlandet samt en avliden persons bevis (L. 29 §).</i></p> <p><i>Om någon inte fullgör en sådan skyldighet eller om någon underlåtit eller antas ha underlåtit att fullgöra sin uppgiftsskyldighet enligt L. 31-33 §§ får länsstyrelsen förelägga vid vite att fullgöra skyldigheten.</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

		<i>Länsstyrelsens beslut om föreläggande är endast överklagningsbart i samband med överklagande av beslut om utdömande av vitet (L. 40 §).</i>	
L. 23 §	Beslut om lokal värderingsnämnd (se avsnitt om Förfogande)	<i>Ersättning enligt 18 § ransoneringslagen bestäms av lokal värderingsnämnd om det inte rör råolja eller oljeprodukter som omfattas av oljekrislagen (1975:197).</i> <i>Bestämmelser om lokal värderingsnämnd finns i förfogandelagen (1978:262).</i> <i>Hur ersättningen bestäms regleras i 18-24 §§ ransoneringslagen.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

Lagstöd för gränsövervakning

[Lagen \(1979:1088\) om gränsövervakningen i krig m.m.](#)

[Förordning \(1979:1091\) om gränsövervakningen i krig m.m.](#)

Kommer riket i krig ska den övervakning av trafiken över rikets gränser som ankommer på Polismyndigheten, Tullverket, Försvarmakten och Kustbevakningen samordnas i de avseenden som anges i 2 §.

Är riket i krigsfara eller råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara som riket har befunnit sig i, får regeringen föreskriva att gränsövervakningen ska samordnas i de avseenden som anges i 2 §.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
L. 4 §	Beslut om att förordna gränsövervakningschef samt beslut om gränsövervakningschefens verksamhetsområde	<i>Länsstyrelsen ska förordna en eller flera gränsövervakningschefer att utöva den omedelbara ledningen av den gränsövervakning som länsstyrelsen ansvarar för.</i> <i>Gränsövervakningschefens verksamhetsområde bestäms av länsstyrelsen</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 8 §	Beslut om att förordna att gränsövervakningsman får företa kroppsvisitation och kroppsbesiktning	<i>Om en skärpning av kontrollen av persontrafiken till eller från utlandet med visst transportmedel eller för viss tidrymd anses oundgängligen nödvändig på någon plats inom länet, kan den länsstyrelse som har ansvaret för gränsövervakningen förordna att gränsövervakningsman får företa kroppsvisitation och kroppsbesiktning på var och en, som med sådant transportmedel eller under angiven tidrymd ankommer till platsen från utlandet eller avreser från platsen till utlandet.</i> <i>Samma befogenhet tillkommer gränsövervakningschef inom hans verksamhetsområde.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 11 § F. 2 §	Upprätta och fastställa en organisationsplan för gränsövervakningen inom länet.	<i>Innan planen fastställs ska länsstyrelsen samråda med Polis, Försvarmakten och Tullverket som sedan ska få en kopia på den fastställda planen.</i> <i>Länsstyrelsen ska pröva minst en gång per år om planen behöver revideras.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

L. 11 §	Länsstyrelsen ska sörja för personalens utbildning och i övrigt vidta de förberedelser som krävs för att gränsövervakningen ska kunna samordnas enligt denna lag		<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 4 §	Beslut om att anmäla förstärkning av gränsövervakningsmän till regeringen	<i>Om det uppstår ett tillfälligt behov av mer personal för gränsövervakning än vad som står i planen och om förstärkning inte kan erhållas genom länsstyrelsens försorg eller genom framställning till någon myndighet som kan besluta om förstärkning, skall länsstyrelsen göra anmälan till regeringen.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Lännsstyrelserna

	<p>utlänning eller svenskt bolag med utländskt ägande.</p>	<p><i>tillämpas. Var uppmärksam på om länsstyrelsen pekas ut av regeringen.</i></p> <p><i>Gäller inte rätten för utlänning att överlåta sådan andel i fartyg eller sådan aktie, som vid den tid då 2-4 §§ träder i tillämpning redan ägs av utlänning, eller sådan rätt till tidsbefraktning av eller nyttjanderätt till fartyg, som vid samma tid tillkommer utlänning, inte heller påverkas den rätt att teckna eller erhålla nya aktier, som vid sådan tid enligt bolagsordningen tillkommer aktieägare.</i></p> <p><i>Beslutet överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt 40 § förvaltningslag (2017:900), FL.</i></p> <p><i>Beslutet får verkställas omedelbart enligt 35 § FL om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det.</i></p> <p><i>Lännsstyrelsen ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild,</i> <i>2. att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs, eller</i> <i>3. någon annan omständighet</i>	
--	--	---	--

Länsstyrelserna

	<p>registreringspliktigt svenskt fartyg. Gäller inte fartyg som har ett gällande passagerarfartygscertifikat och vars bruttodräktighet understiger 350, eller bogserfartyg med en maskinstyrka understigande 100 effektiva hästkrafter. Gäller inte heller för resa mellan svensk och utländsk ort med fartyg som inte är bogserfartyg och vars bruttodräktighet understiger 100, eller för resa mellan svenska hamnar med fartyg som inte är bogserfartyg och vars bruttodräktighet understiger 350.</p>	<p><i>fattar beslut enbart när Sjöfartsverkets beslut inte utan allvarlig olägenhet kan avvaktas.</i></p> <p><i>Beslutet överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt 40 § förvaltningslag (2017:900), FL.</i></p> <p><i>Beslutet får verkställas omedelbart enligt 35 § FL om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Länsstyrelsen ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild,</i> <i>2. att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs, eller</i> <i>3. någon annan omständighet</i>	<p><i>under utarbetande</i></p>
--	---	--	---------------------------------

Länsstyrelserna

Lagstöd för åtgärder inom betalningsväsendet under krigsförhållanden

[Lag \(1957:684\) om betalningsväsendet under krigsförhållanden](#)

[Kungörelse \(1964:18\) med vissa föreskrifter angående tillämpningen av lagen den 20 december 1957 \(nr 684\) om betalningsväsendet under krigsförhållanden](#)

Vid beredskapslarm tillämpas lagen omedelbart i sin helhet.

Är Sverige i krig, skall bestämmelserna i 2, 4 och 5 §§ tillämpas.

Är Sverige i krigsfara eller råder det sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, får regeringen föreskriva att 2, 4 och 5 §§ skall tillämpas.

När bestämmelserna i 2, 4 och 5 §§ tillämpas, gäller inte bestämmelser i lag eller annan författning, om de strider mot dessa bestämmelser eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av dem.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
L. 5-6 1 st §§	Beslut om tillämpningsföreskrifter	<p><i>Om förbindelsen mellan länet och riksstyrelsen inte kan upprätthållas eller enbart kan upprätthållas med avsevärd svårighet eller om det föreligger ett trängande behov av omedelbara åtgärder får länsstyrelsen meddela de föreskrifter som behövs för att tillämpa lagen.</i></p> <p><i>Beslutet överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt 40 § FL.</i></p> <p><i>Beslutet får verkställas omedelbart enligt 35 § FL om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Länsstyrelsen ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild,</i> <i>2. att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs, eller</i> <i>3. någon annan omständighet</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 5-6 2 st §§	Beslut om att uppdra åt riksbanken samt åt konungen underordnad myndighet att meddela tillämpningsföreskrifter	<p><i>Om förbindelsen mellan länet och riksstyrelsen inte kan upprätthållas eller enbart kan upprätthållas med avsevärd svårighet eller om det föreligger ett trängande behov av omedelbara åtgärder får länsstyrelsen uppdra åt riksbanken samt åt konungen underordnad myndighet att meddela de föreskrifter som behövs</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

		<p><i>för tillämpningen av lagen eller med stöd av lagen meddelat förordnande.</i></p> <p><i>Beslutet överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt 40 § FL.</i></p> <p><i>Beslutet får verkställas omedelbart enligt 35 § FL om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Länsstyrelsen ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild,</i> <i>2. att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs, eller</i> <i>3. någon annan omständighet</i>	
K. 10-11 §§	Beslut om att inom eget län utbetala medel för upprätthållande av kommuners och myndigheters verksamhet om deras förbindelse med huvudmannen är bruten.	<p><i>Om en statsmyndighet utan eget postgirokonto blir avstängd från förbindelse med sin huvudförvaltning ska länsstyrelsen i det län som myndigheten har sin verksamhet eller om så ej kan ske, annan lämplig länsstyrelse, betala ut erforderliga medel för verksamhetens upprätthållande på rekvisition.</i></p> <p><i>Detsamma gäller understöd eller bidrag från riksdagen till kommun, förening, sammanslutning, anstalt eller enskild som på grund av krigshändelser inte utbetalas av den myndighet som förfogar över medlen.</i></p> <p><i>Kommunalmyndighet erhåller erforderliga medel för verksamhetens upprätthållande efter rekvisition i det län där myndigheten har sin verksamhet eller om så ej kan ske, annan lämplig länsstyrelse.</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

Lagstöd för beslut om skolväsendet under krigsförhållanden

Förordningen (1991:1195) om skolväsendet under krig och vid krigsfara m.m.

Vid beredskapslarm tillämpas lagen omedelbart i sin helhet.

Förordning innehåller föreskrifter om verksamheten under krig och vid krigsfara inom den del av skolväsendet som en kommun eller en region är huvudman för.

Vad som föreskrivs för krig eller krigsfara ska också gälla när det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller krigsfara som riket har befunnit sig i.

Föreskrifterna i 3-11, 15 och 16 §§, som rör verksamheten under krig och vid krigsfara, ska tillämpas om regeringen beslutar det. Föreskrifterna i 12 och 13 §§, som rör planläggningen, ska tillämpas utan särskilt beslut av regeringen.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
F. 11 §	Beslut om att lägga ned kommunens gymnasieskola och/eller vuxenutbildning.	<p><i>Obs! Sker efter begäran från Arbetsförmedlingen!</i></p> <p><i>Om personal, lokaler och utrustning för en kommuns gymnasieskola eller kommunala vuxenutbildning behövs för arbetsmarknadsutbildning eller annan utbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program, får länsstyrelsen på begäran av Arbetsförmedlingen besluta att kommunens gymnasieskola eller kommunala vuxenutbildning ska läggas ned och att resurserna i stället ska ställas till förfogande för den arbetsmarknadspolitiskt motiverade utbildningen. Detta gäller dock inte den utbildning inom vårdområdet som avses i 8 §.</i></p> <p><i>Ett beslut enligt första stycket ska gälla framför ett beslut av huvudmannen enligt 10 §.</i></p> <p><i>Första stycket första meningen ska också tillämpas på en regions gymnasieskola och kommunala vuxenutbildning när det gäller resurser för utbildning på andra områden än vårdområdet.</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 16 §	Beslut i överklagat ärende som fattats av styrelsen för utbildningen	<p><i>Beslut av styrelsen som fattats enligt denna förordning överklagas till länsstyrelsen.</i></p> <p><i>Länsstyrelsens beslut får inte överklagas.</i></p>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

F. 13 §	Beslut om uttag för skollokaler enligt förordningen (1992:391) om uttagning av egendom för totalförsvarets behov	<i>Kommuner och regioner ska underrätta länsstyrelsen om behovet av lokaler för skolverksamheten under krig och vid krigsfara.</i>	
---------	--	--	--

Länsstyrelserna

Statliga skolor under krig och vid krigsfara

Reglerna gäller i krig <i>eller</i> när regeringen beslutar att de ska gälla <i>eller</i> vid beredskapslarm.	
Beslut om att de ska gälla fattat datum: (t ex regeringsbeslut, beredskapslarm)	
För att beslutet ska vara giltigt ska det -underställas riksdagen senast: (1 mån efter beslut fattades) -godkännas av riksdagen senast: (2 mån efter beslutet fattades)	

Lagrum

Förordning (1991:1269) om verksamheten vid statliga skolor under krig och vid krigsfara

Regler om tillämpning

Föreskrifterna i 7 och 8 §§, som rör planläggningen, ska tillämpas utan särskilt beslut av regeringen.

Förordningen innebär att huvudmannen får jämka timplaner och kursplaner för sameskolan och specialskolan för att utbildningen ska bli möjlig att bedrivas under höjd beredskap. Specialpedagogiska skolmyndigheten eller Sameskolstyrelsen får besluta att de uppgifter som myndigheten har ska övertas av den kommun där skolenheten är belägen. Specialpedagogiska skolmyndigheten eller Sameskolstyrelsen får vidare besluta att verksamheten vid skolenheten ska läggas ned.

Länsstyrelsens ansvar

- Handlägga överklagade beslut som fattats av styrelsen för utbildningen enligt denna förordning.
- besluta, enligt förordningen (1992:391) om av egendom för totalförsvarets behov, vilka lokaler som får användas för skolverksamheten efter att huvudmannen underrättat länsstyrelsen om vilka lokaler de är i behov av.
- På huvudmannen initiativ, medverka i samråd gällande planläggning av verksamheten under höjd beredskap (bör göras redan i fredstid).

Länsstyrelserna

Lagstöd för beslut om statliga skolor under krigsförhållanden

Förordning (1991:1269) om verksamheten vid statliga skolor under krig och vid krigsfara

Vid beredskapslarm tillämpas lagen omedelbart i sin helhet.

Förordningen innehåller föreskrifter om verksamheten vid sameskolor och specialskolor under krig och vid krigsfara.

Föreskrifterna för krig eller vid krigsfara ska gälla också när det råder sådana utomordentliga förhållanden som beror på krig eller krigsfara som Sverige har befunnit sig i.

Föreskrifterna i 3-6 och 9-11 §§, som rör verksamheten under krig och vid krigsfara, ska tillämpas om regeringen beslutar det. Föreskrifterna i 7 och 8 §§, som rör planläggningen, ska tillämpas utan särskilt beslut av regeringen.

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
F. 11 §	Beslut i överklagat ärende som fattats av styrelsen för utbildningen	<i>Beslut av styrelsen som fattats enligt denna förordning överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får inte överklagas.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 8 § 2 st	Beslut om uttag för skollokaler enligt förordningen (1992:391) om uttagning av egendom för totalförsvarets behov	<i>Huvudmannen ska underrätta länsstyrelsen om skolans behov av lokaler under krig och vid krigsfara.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

LEH – Hjälp mellan kommuner och regioner

Reglerna gäller alltid.

Lagrum

Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och förordning (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Regler om tillämpning

I fredstid gäller reglerna enbart vid en extraordinär händelse. Enligt 3 kap 3 § LEH är det kommunen eller regionen själva som bedömer att en extraordinär händelse föreligger genom att fatta beslut om att krisledningsnämnden träder i funktion.

Länsstyrelsens ansvar

Om en kommun eller en region har en för totalförsvaret viktig uppgift och denna blir oskäligt betungande till följd av krigsskada eller andra utomordentliga förhållanden som orsakats av krig eller krigsfara, är andra kommuner och regioner skyldiga att lämna hjälp. (L. 4 kap 2 §)

Omfattningen av hjälpen beslutas av länsstyrelsen i det län där den kommun eller den region som ska lämna hjälpen ligger. Kommuner eller regioner som har fått hjälp med personal, ska svara för personalens avlöning och andra anställningsförmåner. (F. 9 §)

Lagstöd för beslut enligt LEH

[Lag \(2006:544\) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap](#)
[Förordning \(2006:637\) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap](#)

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
L. 4 kap 2 § F. 9 §	Beslut om att en kommun eller region ska hjälpa en annan kommun eller region (Beslutas av den länsstyrelse i det län där kommunen eller regionen om ska lämna hjälpen ligger)	<i>Om en kommun eller en region har en för totalförsvaret viktig uppgift och denna blir oskäligt betungande till följd av krigsskada eller andra utomordentliga förhållanden som orsakats av krig eller krigsfara, är andra kommuner och regioner skyldiga att lämna hjälp.</i> <i>Omfattningen av hjälpen beslutas av länsstyrelsen i det län där den kommun eller den region som ska lämna hjälpen ligger. Kommuner</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

		<p><i>eller regioner som har fått hjälp med personal, ska svara för personalens avlöning och andra anställningsförmåner.</i></p> <p><i>Beslutet överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt 40 § förvaltningslag (2017:900), FL. Beslutet får verkställas omedelbart enligt 35 § FL om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det. Länsstyrelsen ska dock först noga överväga om det finns skäl att avvakta med att verkställa beslutet på grund av</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. att beslutet medför mycket ingripande verkningar för någon enskild,</i> <i>2. att verkställigheten inte kan återgå om ett överklagande av beslutet leder till att det upphävs, eller</i> <i>3. någon annan omständighet</i>	
--	--	---	--

Länsstyrelserna

Arbetsförmedlingstvång

Reglerna gäller när regeringen beslutar att de ska gälla <i>eller</i> vid beredskapslarm.	
Beslut om att de ska gälla fattat datum: (t ex regeringsbeslut, beredskapslarm)	

Lagrum

[Lagen \(1994:2077\) om arbetsförmedlingstvång](#)

Regeringen kan vid höjd beredskap aktivera bestämmelser om förbud mot privat arbetsförmedling samt arbetsförmedlingstvång. Det förutsätter att sådana åtgärder är nödvändiga för att verksamhet som är av särskild betydelse för totalförsvaret ska kunna upprätthållas. Med arbetsförmedlingstvång avses att arbetsgivare som utgångspunkt inte får anställa arbetstagare som inte har anvisats av en offentlig arbetsförmedling eller med dess medgivande.

Föreskrifterna i 3 och 4 §§ i förordningen gäller inte, om anställningen endast är tillfällig, arbetstagaren är under sexton eller över sjuttio år, parterna i ett anställningsförhållande är makar eller sambor eller om ena parten eller hans make eller sambo är den andra partens avkomling eller styv- eller fosterbarn eller dess avkomling eller syskon, halvsyskon eller fostersyskon.

Den som inte följer reglerna om förbud mot privat arbetsförmedling eller arbetsförmedlingstvång riskerar böter eller fängelse.

Länsstyrelsens ansvar

Länsstyrelsen har inget utpekat ansvar enligt förordningen men kan komma, som arbetsgivare, att behöva tillämpa de regler om arbetsförmedlingstvång som blir aktuella enligt förordningen och enligt de föreskrifter som beslutas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Länsstyrelserna

Styrning av Polismyndigheten

Reglerna gäller i krig, men förberedelse får göras i fredstid.

Lagrum

Lag (1943:881) om polisens ställning under krig samt kungörelse (1958:262) om tillämpning av lagen (1943:881) om polisens ställning under krig

Länsstyrelsens ansvar

Länsstyrelsen får meddela föreskrifter till ledning för Polismyndighetens verksamhet i länet.

Lagstöd för styrning av Polismyndigheten

Lag (1943:881) om polisens ställning under krig kungörelse (1958:262) om tillämpning av lagen (1943:881) om polisens ställning under krig			
Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
K. 9 §	Beslut om att meddela de föreskrifter som behövs till ledning för Polismyndighetens verksamhet i länet	<i>Det är tydligt att författningarna tillkom när länsstyrelsen var länets högsta polismyndighet.</i> <i>Paragrafen är svår att tillämpa på grund av att länsindelningen inte följer Polismyndighetens geografiska indelning.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

Lag om skydd mot olyckor

Reglerna gäller endast under höjd beredskap (krig innebär automatiskt höjd beredskap).	
Beslut om skärpt/högsta beredskap fattat datum: (t ex regeringsbeslut, beredskapslarm)	

Lagrum

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor och förordning (2003:789) om skydd mot olyckor

Lagstöd för beslut enligt LSO under höjd beredskap

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor <i>Gäller endast under höjd beredskap</i>			
Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
F. 8 kap 2 §	Beslut om föreskriva undantag från behörighetskraven i 3 kap 9 § F.	<i>Dvs undantag om att behörig räddningsledare i kommunal räddningstjänst ska ha genomgått en särskild utbildning hos MSB.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 8 kap 4 § F. 8 kap 3 §	Beslut om att använda personal i en annan kommun	<i>Under höjd beredskap får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta att personal inom en kommuns organisation för räddningstjänst får tas i anspråk för uppgifter som inte rör den egna kommunen.</i> <i>Länstyrelsen får besluta om användning av personal inom en kommuns organisation för räddningstjänst för uppgifter som inte berör den kommunen enligt 8 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor för omfördelning mellan kommunerna i länet.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
L. 8 kap 4 § 2 st F. 8 kap 4 §	Beslut om ersättning till kommun vars personal tagits i anspråk	<i>Om personal har tagits i anspråk enligt 8 kap 4 § 1 st LSO, har kommunen rätt till ersättning av staten för skäliga kostnader.</i> <i>Ersättningen till en kommun enligt 8 kap 4 § 2 st LSO bestäms av länstyrelsen och betalas ut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

Vägtrafikombud

Reglerna gäller alltid.

Lagrum

Förordning (1991:1216) om vägtrafikombud

I varje län skall det finnas vägtrafikombud med ansvar för var sitt vägtrafikområde. Antalet vägtrafikombud och vägtrafikområdenas omfattning bestäms av länsstyrelsen efter samråd med Transportstyrelsen.

Vägtrafikombuden utses av länsstyrelsen.

Vägtrafikombuden ska i fred delta i övning och utbildning samt medverka i beredningsplanläggningen av transporter. Vägtrafikombuden skall i krig verka för att transportresurserna utnyttjas på det sätt som är bäst för totalförsvaret.

Länsstyrelsens ansvar

- I samråd med Transportstyrelsen bestämma antalet vägtrafikombud och vägtrafikområdenas omfattning
- Utse vägtrafikombud
- I samråd med transportstyrelsen meddela ytterligare föreskrifter för att vägtrafikombuden i krig ska kunna verka för att transportresurserna utnyttjas på det sätt som är bäst för totalförsvaret.

Lagstöd för beslut om vägtrafikombud

Förordning (1991:1216) om vägtrafikombud			
Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
F. 1 §	Beslut om antalet vägtrafikombud och vägtrafikområdenas omfattning i länet.	<i>Beslutet ska ske efter samråd med Transportstyrelsen.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 2 §	Beslut om att utse vägtrafikombud		<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 5 §	Beslut om föreskrifter för verkställighet av F. 4 §	<i>Se förfogandeförordningen: 2 § 3 st: Förfogande enligt 5 § 1 st 5 p förfogandelagen (1978:262) får dessutom meddelas av vägtrafikombud.</i> <i>Förfogandelag: 5 § 1 st 5 p. Genom förfogande kan ägare eller innehavare av transportmedel åläggas att ombesörja transporter</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

Krigsveterinärverksamhet

Lagrum

Krigsveterinärförordningen (1981:648)

Regler om tillämpning

Vissa delar av förordningen gäller omedelbart vid skärpt och högsta beredskap. Andra delar (F. 2-6 §§) gäller enbart om det är krig eller om regeringen fattar beslut om att de ska gälla.

Länsstyrelsens ansvar

1. **Fred** –länsstyrelsen ska upprätta en organisationsplan för krigsveterinärområde. (F. 8-9 §§)
2. **Skärpt beredskap** – den civila veterinärverksamheten ska färdigställa de lokaler som ska användas vid krigsorganisation, vidta sådana förberedelser i fråga om materiel som underlättar övergången till krigsorganisation samt förbereda skärpt livsmedelskontroll. (F. 7 §)
3. **Högsta beredskap** – den civila veterinärverksamheten ska övergå till krigsorganisation (F. 7 §)
4. **Krig (eller när regeringen beslutar)** – länsstyrelsen ska leda den civila veterinärverksamheten i länet och samordna den med övrig civil verksamhet inom totalförsvaret. (F. 4 §)

Lagstöd för krigsveterinärverksamheten

Lagstöd	Typ av beslut	Kommentar	Beslutsmall
Krigsveterinärförordningen (1981:648) <i>Kommer riket i krig eller när regeringen bestämmer så, skall den civila veterinärverksamheten gå över till krigsorganisation och 2-6 §§ tillämpas.</i>			
F. 6 § 1 st	Beslut att civil veterinärpersonal ska förflyttas eller att förnödenheter för verksamheten skall omfördelas.	<i>Jordbruksverket, Livsmedelsverket eller länsstyrelsen får besluta att civil veterinärpersonal skall förflyttas eller att förnödenheter för verksamheten skall omfördelas. Förordningen är otydlig och föråldrad och därför svår att tillämpa.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>
F. 6 § 2 st	Beslut att en krigstjänsteveterinär eller en biträdande krigstjänsteveterinär ska tjänstgöra i mer än ett krigsveterinärområde eller biträda inom Försvarmaktens veterinärtjänst.	<i>Jordbruksverket eller länsstyrelsen får besluta att en krigstjänsteveterinär eller en biträdande krigstjänsteveterinär skall tjänstgöra i mer än ett krigsveterinärområde eller biträda inom Försvarmaktens veterinärtjänst. Förordningen är otydlig och föråldrad och därför svår att tillämpa.</i>	<i>Finns ej, under utarbetande</i>

Länsstyrelserna

Utnyttjande av vattenkraft under krig

Reglerna gäller i krig <i>eller</i> när regeringen beslutar att de ska gälla <i>eller</i> vid beredskapslarm.	
Beslut om att de ska gälla fattat datum:	
För att beslutet ska vara giltigt ska det -underställas riksdagen senast: (1 mån efter beslut fattades) -godkännas av riksdagen senast: (2 mån efter beslutet fattades)	

Lagrum

[Lag \(1962:627\) om utnyttjande av vattenkraft vid krig](#)

För bättre utnyttjande av vattenkraft får, efter ansökan hos mark- och miljödomstolen enligt miljöbalken, tillstånd enligt denna lag lämnas till tillfällig vattenreglering eller annan vattenverksamhet, som avses i 11 kap. 2 § 1 miljöbalken, eller också ändrade bestämmelser meddelas om innehållande eller tappning av vatten, om åtgärden prövas ur allmän synpunkt medföra fördelar, som överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

Tillstånd till vattenverksamhet enligt denna lag ska meddelas för viss tid dock högst tre år.

Länsstyrelsens ansvar

Länsstyrelsen har inget utpekat ansvar. Däremot ska ett exemplar av ansökningshandlingarna jämte kungörelsen av mark- och miljödomstolen tillställas länsstyrelsen i det län, inom vilket vattenverksamheten huvudsakligen skall utövas.

Länstyrelserna

Marlene Andersson
Länsjurist, Länstyrelsen Gotlands län
E-post: marlene.andersson@lansstyrelsen.se

Magdalena Frykstrand
Länsjurist, Länstyrelsen Uppsala län
E-post: magdalena.c.frykstrand@lansstyrelsen.se

Peter Molin
Länsråd, Länstyrelsen Gotlands län
Kicki Scheller
Försvarsdirektör, Länstyrelsen Gotlands län

Uppdaterad 2020-11-25